

שאל

אביך ויגידך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:38

יציאת השבת: 17:39

כ"ה טבת תשע"ה

גיליון מס' 200

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

אמונה תמימה

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה'לא נודעתו להם" (ו, ג).

השם יתברך אומר בכך כי אמנם נודע לאבות הקדושים בכך שהוא בורא העולם, אך את עצמותו, כלומר עומק עניינו - את זאת אין אדם יכול להשיג לעולם, ואף לא האבות הקדושים, שאף להם לא נודע דבר זה.

וכמו שנאמר בפתיחת אליהו: (במקור בארמית) רבונו של עולם אתה עליון על כולם, ונעלם מכולם, ואין המחשבה תופסת בך כלל.

ועל כך נאמר (חגיגה יג.) "במופלא ממך אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור", שבעניין זה אין לחקור ולנסות להבין כלל, כי הדבר לא ניתן.

והחוקר בזה, בודאי יגיע למסקנה מוטעית, מעומק המושג ומקוצר דעת המשיג (כאשר כתב ה"חתם סופר", הובא בספר "חזון עובדיה" ח"ב עמ' רט).

ולכן מומלץ מאוד לכל יהודי, אשר אמונה בקרבו, לבל ילמד בשום ספר העוסק בחקירות באמונה ובענייניו של הקדוש ברוך הוא בעצם, כי כשמה כן היא - "אמונה", ולא "ידיעה".

ואין לנו בזה העולם שום אפשרות של ידיעה, ורק בעולם הבא נוכל לדעת, ואין מה לחקור בזה כלל אלא רק להאמין.

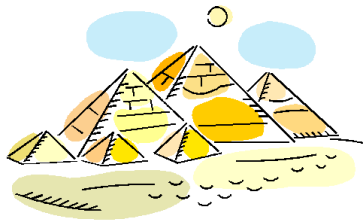
ובינתיים - בזה העולם - יש להתהלך בתמימות עם האמונה בבורא העולם ברוך הוא, כאשר נצטוינו "תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח). ובכך אמנם מנסה אותנו בורא העולם, האם נאמין בו על אף חוסר הידיעה או לא.

ובזה מובן בס"ד הפסוק הנ"ל: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי" - בעצם הדבר שאני בורא העולם, בזה נודע אני לבריותי, ע"י שמביטים בבריאה ומכירים את הבורא. חז"ל מפרשים אשר שם שדי" מבטא את עניין בריאת העולם - "אני הוא שאמרת לעולמי די".

אך ושמי ה' - עצמותי וענייני בעצם - לא נודעתי להם, עניין זה אף אחד לא יכול להשיג בעודנו בתוך הגוף בעולם הזה, ואם להם - לאבות - לא נודעתי, קל וחומר לשאר בני אדם.

נועם התורה

1. **בפרשתנו נמצא המקור לשתיית 4 כוסות בליל הסדר, מהו? (ו', ו'-ז')**
4 לשונות של גאולה - והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי.
2. **כמה שנים חי לוי? מי עוד חי את אותו מספר השנים? (ו', ט'-ז-כ')**
לוי ועמרם נכדו חיו 137 שנה.
3. **מדוע פחד משה לגשת לפרעה? (ו', ל')**
כיוון שהיה ערל שפתיים, שנאמר: "הרי אני ערל שפתיים ואיך ישמע אלי פרעה".
4. **מדוע הקשה ה' את לב פרעה? (ז', ג')**
על מנת להרבות אותות ומופתים.
5. **"ואני אקשה את לב פרעה". היכן זכות הבחירה? (ז' ג' רש"י)**
זכות הבחירה הייתה לפרעה בחמש המכות הראשונות, ובחמש המכות האחרונות נאמר "ויחזק ה' את לב פרעה".
6. **בני כמה היו משה ואהרון כשנשאו לפרעה? (ז', ז')**
משה היה בן 80 ואהרון בן 83.
7. **מה היה המופת הראשון שעשו משה ואהרון לפני פרעה? (ז', י')**
כשאהרון השליך את המטה ונהפך לתנין.
8. **מהו הנס בתוך נס שעשו לפני פרעה? (ז', י"ב, עיקר שפתי חכמים)**
הנס הראשון הוא שמטה אהרון נהפך לתנין והנס השני הוא שהמטה בלע את המטות של החרטומים.
9. **מפני מה שלח ה' את משה לפרעה בבוקר? (ז', ט"ו, רש"י)**
שפרעה היה עושה עצמו אלוה ואומר שאינו נצרך לנקביו ומשכים
10. **מהיכן היו המצרים שותים ורוחצים? (ז', י"ח)**
"ונלאו מצרים לשתות מים מן היאור".
11. **מניין למדים "הכרת הטוב" אפילו לדבר דומם? (ז', י"ח, רש"י)**
לומדים זאת ממשה שלא היכה את היאור במכת דם ובמכת הצפרדע, ונתן לאהרון לעשות זאת, מכיוון שהיאור שמר עליו כשהיה בתיבה.
12. **מה כוונת הפסוק "ויעשו כן חרטומי מצרים בלטיהם"? (ז', כ"ב, רש"י)**
א. היו עושים זאת בחשאי.
ב. בלטיהם = מעשה שדים. להטיהם = מעשה כשפים.
13. **כמה זמן הייתה כל מכה ומכה? (ז', כ"ה, עיקר שפתי חכמים)**
כל מכה ארכה שבעה ימים חוץ ממכת חושך שארכה שישה ימים.
14. **מהן המכות שנאמרו בפרשה? 7 מכות, דם, צפרדע, כינים, ערוב, דבר, שחין, ברד.**
15. **מה הסימן לכל מכות מצרים ומי אמר זאת? (הגדה של פסח)**
רבי יהודה: דצ"ך עד"ש באח"ב.
16. **"ותעל הצפרדע". וכי צפרדע אחת הייתה? (ח', ב', רש"י)**
א. צפרדע אחת הייתה והיו מכים בה ויצאו ממנה נחילים של צפרדעים.
ב. הכתוב מגדיר "השרצה" בלשון יחיד. שנאמר "ותהי הכינים".
17. **מה הסיבה שאהרון היכה גם במכת כינים? (ח', י"ב, רש"י)**
משה לא יכל להכות את העפר כיוון שהגן עליו כשהרג את המצרי,

במכת דבר הייתה גזרה רק על החיות שבשדות, שנאמר "במקנך אשר בשדה". ובמכת שחין הקב"ה היכה גם אתה החיות שבבתים.

22. "הנני ממטיר כעת מחר ברד כבר מאוד". מה הפירוש כעת מחר? (ט', י"ח, רש"י) שרט לו משה שריטה בכותל ואמר לו שלמחר, כשתגיע חמה לשריטה זו, ירד ברד.

23. מה למדים מהאש והברד? (ט', כ"ד, רש"י) עשו שלום ביניהם בשביל לעשות רצון קונם, והוא נס בתוך נס.

24. במה פרעה הודה למשה ואהרן? (ט', כ"ז) שאמר פרעה "חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים".

25. "ומטר לא ניתך ארצה". מהו הנס שהתרחש בשעת הפסקת המכה? (ט', ל"ג, רש"י) בשעת הפסקת המכה אפילו הברד שכבר היה באוויר לא ירד לארץ.

שנאמר "ויטמנהו בחול".

18. מדוע לא הצליחו החרטומים לברוא כינים? (ח', י"ד, רש"י) השד לא יכול לשלוט על בריה הקטנה משעורה.

19. מה ההבדל בין מכת הצפרדע לערוב? (ח', כ"ז, רש"י) צפרדעים שאין בהם הנאה, מתו והסריחו מצרים.

20. אילו ניסים קרו במכת שחין? (ט', ח', רש"י) ערוב שיש הנאה בעורותיהן, לא נשאר עד אחד. שנאמר "ויסר הערוב".

21. "ויהי שחין אבעבועות פורח באדם ובבהמה" (ט', י') מהיכן היו להם בהמות, הרי במכת הדבר נאמר "וימת כל מקנה מצרים?" א. משה החזיק ביד אחת כמות פיה של מלוא-חופניים שלו ושל אהרון.
ב. שהפיח התפזר על כל ארץ מצרים.

כמה פעמים הייתם בטוחים, אבל ממש בטוחים, שיש למישהו כוונות מסוימות ורק בהמשך התבדיתם? כמה פעמים מהלך כלשהו לא נראה לכם הגיוני, ורק אחרי שקיבלתם הצצה אל מאחורי הקלעים שלו, קלטתם את ההיגיון?

פעם אחת יצא אליהו הנביא למסע עם רבי יהושע בן לוי, שהשתוקק ללמוד את דרכו ולהכיר את חוכמתו. אליהו הציב בפניו רק תנאי אחד: שלא ישאל לפשר מעשיו. בביקורם הראשון הגיעו השניים לבית של עניים שאירחו אותם מכל הלב. הם נתנו להם לאכול, לשותות, ללון בנוחות - והכל בסבר פנים יפות, למרות שכאמור, הם היו עניים ומקור הפרנסה היחיד שלהם היה הפרה מניבת החלב שבחצר.

בבוקר קמו האורחים ואליהו הנביא התפלל על הפרה שתמות. מיד מתה. רבי יהושע בן לוי תמה על הדבר, ולא הבין מדוע במקום לקבל שכר "זכו" העניים שבגלל אליהו הפרה מתה.

ביום השני התארחו השניים אצל עשיר אחד שלא ממש פרס לפנייהם שטיח אדום, אלא התייחס אליהם די בנבזות ואפילו לא הציע להם אוכל ושתייה. ראו השניים שלאותו עשיר יש בבית קיר שהתמוטט, ועכשיו עליו לבנותו. בבוקר התפלל אליהו שהקיר ייבנה מאליו - וכך היה. גם כאן התפלא ר' יהושע על ה"תשלום" שמגיע לאותו עשיר שחצן, אבל זכר את הבטחתו לא לשאול דבר.

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

9. מה קורה לדגים ביאור במכת הדם? (ז, כ"א)
10. במכת הכינים אומרים חרטומי מצרים "אצבע אלוקים היא" - מדוע? (ח, ט"ו)
11. "הנני משלח בך ובעבדיך מה קורה לדגים ביאור במכת הדם? (ז, כ"א)
12. כיצד מגיב פרעה בזמן מכת הערוב? (ח, כ"א)
13. מה מציע ה' למצרים במכת הברד? (ט, כ)

www.pirsuma.com

הלימוד בעלון מוקדש לעילוי נשמת הנרצחים בצרפת הי"ד

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

השניים עברו בעוד כמה מקומות ור' יהושע צפה בכמה מחזות לא ממש הגיוניים. רק בסופו של המסע המשותף ביקש להבין את ההיגיון. ענה לו אליהו: "דע כי האיש שהרגתי פרתו - אותו היום נגזר על אשתו למות, ואני התפללתי לאל להיות פרתו פדיון נפש אשתו. והאיש העשיר שבניתי לו הקיר - אם הייתי מניחו לבנותו היה מגלה יסודו, והיה מוצא בו מטמון גדול מזהב ומכסף - ועל כן בניתי לו".

במילים אחרות, כל אחד קיבל כגמולו, למרות שבאופן שטחי ניתן לחשוב אחרת. ובמילים עוד יותר אחרות - לעולם אל תשפטו לפני שתכירו את התמונה המלאה.

דודו כהן